

วิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ และอิสราเอลกับอิหร่าน

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ และอิสราเอลกับอิหร่านได้ก้าวข้ามผ่านจุดวิกฤตที่อันตรายที่สุดในรอบหลายทศวรรษ เมื่อเข้าสู่ปี 2026 สถานการณ์ได้เปลี่ยนผ่านจากการเผชิญหน้าผ่านตัวแทน (Proxy War) และ สงครามเงา (Shadow War) ไปสู่การปะทะกันโดยตรงทางทหารในระดับที่รุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยมีจุดเริ่มต้นสำคัญจากการปฏิบัติการ “Epic Fury” เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2026 ที่สหรัฐฯ และอิสราเอลร่วมกันเปิดฉากโจมตีทางอากาศต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในอิหร่าน พลวัตของความขัดแย้ง ในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ประเด็นการทดลองอาวุธนิวเคลียร์หรือการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจแบบเดิมอีกต่อไป แต่ยังคงขับเคลื่อนด้วยปัจจัยซ้อนทับที่ซับซ้อน ได้แก่ ภาวะสุญญากาศทางอำนาจ, วิกฤตพลังงานและความมั่นคงทางทะเลรวมถึงการเผชิญหน้าภาคพื้นดินที่อาจเกิดขึ้น

สถานการณ์ล่าสุดในอิหร่าน มีความเคลื่อนไหวสำคัญทั้งในด้านการทูตและการเผชิญหน้าทางทหารทั้งนี้ ในห้วงที่ผ่านมาฝ่ายสหรัฐฯ ได้ยื่นข้อเสนอ 15 ข้อ สำหรับการหยุดยิงและยุติสงคราม ซึ่งข้อเสนอดังกล่าว มีเนื้อหาที่เน้นการลดทอนขีดความสามารถทางยุทธศาสตร์ของอิหร่าน เช่น การยุติโครงการนิวเคลียร์ การห้ามเสริมสมรรถนะยูเรเนียม การจำกัดโครงการขีปนาวุธ และการหยุดสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธ

ขณะที่ฝ่ายอิหร่าน ได้ปฏิเสธข้อเสนอของสหรัฐฯ ดังกล่าวโดยทันที พร้อมกับการยื่นข้อเสนอ 5 ข้อ ที่มีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การให้สหรัฐฯ ยุติการสู้รบ การชดใช้ความเสียหายจากสงคราม และการรับประกันสิทธิของอิหร่านในช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งขัดกับท่าทีของสหรัฐฯ ที่ยังคงส่งกำลังทหารเข้าไปในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ข้อเสนอดังกล่าวของทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับภาพรวมของสถานการณ์ แม้ทั้งสองฝ่ายจะมีการพักการโจมตีชั่วคราวและมีความพยายามเจรจา แต่สถานการณ์ยังคงเปราะบางและยังคงมีความเสี่ยงในการการเผชิญหน้ากันทางทหารต่อไป

วิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้ง

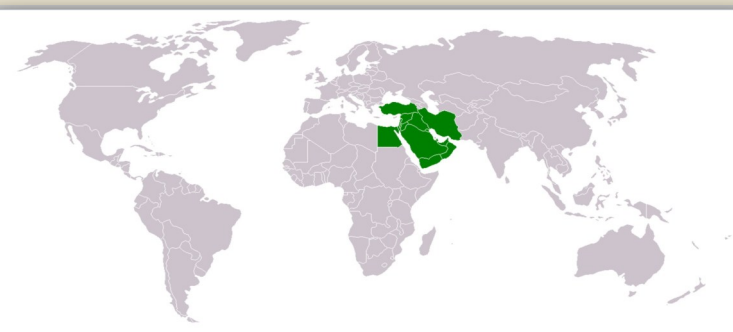
จากการวิเคราะห์สถานการณ์ดังกล่าว สมรภูมิอิหร่านในปัจจุบันได้ทำให้เกิดนิยามใหม่ของสงคราม (The Paradigm Shift) กล่าวคือความขัดแย้งได้ยกระดับไปสู่สิ่งที่เรียกว่า สงครามสถาปัตยกรรม

ที่ต่างฝ่ายไม่ได้ปะทะกันทางทหารเพียงอย่างเดียวตามรูปแบบเดิม แต่ทั้งสองฝ่ายต่างมุ่งขยายผล เพื่อทำลายคู่ขัดแย้งในทุกมิติ โดยมีประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. การเปลี่ยนยุทธศาสตร์สู่สงครามทำลายล้างอุตสาหกรรม

สงครามครั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ก้าวข้ามการสู้รบทางทหารแบบเดิมไปสู่การทำลาย รากฐานทางเศรษฐกิจของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานทางพลังงานและโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับการสร้างอาวุธและโครงสร้างพื้นฐานของชาติ ทั้งนี้ ปัจจุบันทั้งสองฝ่ายได้เปลี่ยนผ่านจากความขัดแย้งทางทหารสู่การทำลายล้างรากฐาน

อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นกระดูกสันหลังของแต่ละฝ่าย

2. สงครามไร้เส้นแบ่ง

สมรภูมิอิหร่าน ได้ลบเส้นแบ่งพื้นที่ปฏิบัติการ ที่แบ่งเป้าหมายทางทหารและพลเรือนอย่างสิ้นเชิง เห็นได้จากยุทธวิธีใหม่ที่ต่างฝ่ายมุ่งเน้นการทำลายขีดความสามารถในการดำรงอยู่ของรัฐ ตลอดจนความคิดของประชาชน รวมไปถึงการโจมตีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างดูไบ ที่อิหร่านจงใจใช้โดรนและขีปนาวุธโจมตีโรงแรมหรูและพื้นที่ ที่ทหารสหรัฐฯ ใช้เป็นจุดรวมพล เพื่อเป็นการสื่อสารว่า ไม่มีพื้นที่ใด ในภูมิภาคที่เป็นพื้นที่ปลอดภัยอีกต่อไป

3. การคุมเส้นเลือดใหญ่ทางทะเล

ปัจจุบันอิหร่านและพันธมิตรมีความพยายามในการปิดจุดยุทธศาสตร์สำคัญ 2 จุด คือช่องแคบฮอร์มุซ เส้นทางหลักของการขนส่งน้ำมันโลก และช่องแคบเบบเอลมันเดบในทะเลแดง ทั้งนี้ หากจุดยุทธศาสตร์ดังกล่าวถูกปิด จะทำให้เส้นทางขนส่งน้ำมันที่มีความสำคัญที่สุดของโลก อยู่ในภาวะหยุดชะงัก ส่งผลให้ราคาพลังงานทั่วโลกจะยังคงเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

4. สงครามไซเบอร์และข้อมูลข่าวสาร

นอกเหนือจากขีปนาวุธและโดรน อิหร่านได้แสดงศักยภาพในการเจาะระบบข้อมูลระดับสูง เช่น การเข้าถึงอีเมลส่วนตัวของผู้อำนวยการ FBI ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามสถาปัตยกรรมทางข้อมูลข่าวสาร เพื่อแสดงศักยภาพในการเจาะข้อมูลสำคัญของมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ที่มีรอยรั่ว และสามารถถูกโจมตีได้จากระยะไกลโดยไม่ต้องใช้กำลังทางทหาร

แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคต

ระยะสั้น สถานการณ์การสู้รบจะยังคงมีแนวโน้มความรุนแรง เพื่อความได้เปรียบในการต่อรอง ระหว่างการเจรจายุติความขัดแย้ง โดยอิหร่านจะยังคงพยายามปิดช่องแคบฮอร์มุซ และเส้นทางขนส่งพลังงานในทะเลแดง เพื่อกดดันเศรษฐกิจโลก ขณะที่ สหรัฐฯ อาจมีการส่งกำลังพลเพิ่มเติม เพื่อรักษาความมั่นคงรวมไปถึงการยึดเกาะคราค ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ส่งออกน้ำมันที่สำคัญของอิหร่าน

สำหรับการคาดการณ์ในระยะกลาง หากไม่มีการตกลงหยุดยิง สถานการณ์ความขัดแย้งอาจนำไปสู่สงครามกองโจรที่ยืดเยื้อจากกลุ่ม Proxy ในเลบานอน อิรัก และเยเมน และหากอิหร่านถูกบีบอย่างหนัก อาจเร่งโครงการนิวเคลียร์เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยของระบอบการปกครอง นอกจากนี้ ระเบียบความมั่นคงใหม่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลง ผ่านการจัดตั้งกองกำลังความมั่นคงร่วม ระหว่างอิสราเอลและกลุ่มอาหรับบางประเทศ เพื่อคานอำนาจกับอิหร่าน

ส่วนระยะยาวคาดว่า ความขัดแย้งอาจกลายเป็น “สงครามที่ไม่มีผู้ชนะ” โดยอิหร่านจะบูรณาการความร่วมมือกับจีน และรัสเซีย อย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทำให้ดุลอำนาจในตะวันออกกลางจะเปลี่ยนไปอย่างถาวรซึ่งถือเป็นการตอกย้ำความแตกแยกของขั้วอำนาจโลก ระหว่างสหรัฐฯ กับ จีน และรัสเซีย ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทสรุปและผลกระทบต่อประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ผลกระทบจากสงครามสถาปัตยกรรมในตะวันออกกลางนี้มาถึงเร็วกว่าที่คิดผ่านราคาน้ำมัน ที่พุ่งสูงเกิน 100 เหรียญต่อบาร์เรล การที่รัฐบาลไทยเริ่มมีนโยบายลดตัวราคาน้ำมัน หรือลดการอุดหนุน จะส่งผลให้ค่าครองชีพของประชาชนพุ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ไทยในฐานะมิตรประเทศที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ อาจตกเป็นเป้าหมายทางอ้อม จากการโจมตีทางไซเบอร์เพื่อจารกรรมข้อมูลสำคัญของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานด้านการเงินและความมั่นคง นอกจากนี้ ไทยจะตกอยู่ในสภาวะลำบากในการดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบสมดุล เนื่องจากต้องรักษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับทั้งฝั่งตะวันตก และความสัมพันธ์ทางการทูตกับกลุ่มประเทศมุสลิมและมหาอำนาจใหม่อย่างจีน ทั้งนี้แรงงานไทยและเจ้าหน้าที่ทางการทูตในตะวันออกกลางมีความเสี่ยงสูงต่อสถานการณ์สู้รบ ซึ่งรัฐบาลต้องเตรียมแผนอพยพขนาดใหญ่ที่ซับซ้อนและใช้งบประมาณสูง

สงครามในปี 2026 นี้ไม่ใช่แค่เรื่องของอาวุธที่ทันสมัยกว่า แต่เป็นเรื่องของใครจะสามารถทำลายสถาปัตยกรรม ของอีกฝ่ายได้มากกว่ากัน ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมทางอุตสาหกรรม, เศรษฐกิจ, หรือแม้แต่ความเชื่อมั่นของประชาชน หากสงครามนี้ยืดเยื้อต่อไปโลกอาจจะต้องเผชิญกับการปรับโครงสร้างอำนาจใหม่ที่ทิ้งรอยแผลไว้ในเศรษฐกิจโลกไปอีกนาน

ที่มา : Chatham House (2026); "With Iran attacks, President Trump is making the use of force the new normal" -Institute for the Study of War (ISW) & Critical Threats Project (2026); "Iran Update: US and Israeli Strikes, Feb. 28, 2026"

